

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे

बी. ए. – (विशारद) योग

परीक्षा : मे – २०२५

प्रथम वर्ष

सत्र – २

विषय:- योगतत्त्वज्ञान (भाग-२) (YC – 201 / YC-2011/BAYH23-201)

D1

60:40

Batch – 2018-2023

NEP-2023-2025

दिनांक : ०२/०५/२०२५

गुण : ६०

वेळ : स. १०.०० ते दु. १२.३०

- सूचना :**
१. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
 २. उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.
 ३. उत्तरपत्रिकेत प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नक्रमांक लिहिणे आवश्यक आहे.
 ४. आवश्यक तेथे आकृत्या काढा.

प्र.१. पुढील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)

(४०)

- १) भारतीय दर्शनातील योग संकल्पना स्पष्ट करा.
- २) अष्टांग योगातील यम सविस्तर सांगा.
- ३) हठयोगाचा इतिहास व परंपरा थोडक्यात स्पष्ट करा.
- ४) समाधीमार्गात येणारे अडथळे कोणते.
- ५) नियमांच्या पालनाने कोणत्या सिद्धी मिळतात.
- ६) योगसूत्रातील विविध पाद व त्यात येणारे विषय कोणते?

प्र.२. पुढील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

(१०)

- १) तत्त्वज्ञानाच्या कोणत्याही दोन व्याख्या स्पष्ट करा.
- २) दर्शनांचे वर्गीकरण लिहा.
- ३) हठयोग व राजयोग संबंध स्पष्ट करा.
- ४) योगसूत्रात आसानातील स्थिरतेसाठी सांगितलेले उपाय कोणते?

प्र.३. टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

(१०)

- १) तत्त्वज्ञान व दर्शन यातील फरक
- २) क्रियायोग
- ३) महर्षि पतंजली
- ४) योगश्चित्तवृत्ति निरोधः।

Translation in English

SUB – Yoga Philosophy (Part-2) (YC – 201/ YC-2011/ BAYH23-201)

Instructions:

- 1) All Questions are Compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.
- 3) In the case of any doubt the Marathi version shall be held to be authentic and final.
- 4) While writing answers the respective question numbers must be mentioned in the Answer Book.

-
- Q.1. Answer the following questions in detail (Any four) (40)**
- 1) Explain the concept of yoga in Indian philosophy.
 - 2) Explain the Yamas of Ashtanga Yoga in detail.
 - 3) Briefly explain the history and tradition of Hatha Yoga.
 - 4) What are the obstacles in the way of Samadhi?
 - 5) What accomplishments (sid'dhī) are gained by following the rules (Niyama).
 - 6) How many Pāda in Yōgasūtrāta? What topics are covered in it?
- Q.2. Answer the following questions in short (Any Two) (10)**
- 1) Explain any two definitions of Tatvajñānā.
 - 2) Write the classification of Darśanā.
 - 3) Explain the relationship between Haṭhayōga and Rājayōga.
 - 4) What are the remedies mentioned in yōgasūtrāta for stability in Asana?
- Q.3. Write Short Notes (Any Two) (10)**
- 1) Difference Between Tatvajñāna and Darśana
 - 2) Kriyayoga
 - 3) Maharshi Patanjali
 - 4) Yogshchittavritti Nirodh I
-